

1 תקנות הטיס (מערכת ניהול בטיחות), התשע"ח-2017

בתוקף סמכותי לפי סעיף 166 לחוק הטיס, התשע"א-2011 (להלן - החוק), באותם עניינים שלגביהם אני מוסמך להתקין תקנות לפי סעיפים 19(3)(ב), 24(5)(ב), 29(3)(ב), 33(1)(ב), 46(א), 47 ו-168(א)(7) לחוק ובהתאם לסמכות הנתונה לי בסעיפים האמורים, ולפי הצעת רשות התעופה האזרחית לפי סעיף 168(ב) לחוק, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות והוראות כלליות

1. הגדרות

בתקנות אלה -

"אירוע בטיחותי" - כהגדרתו בסעיף 103 לחוק;

"אמצעי אפחות סיכון" (risk mitigation) - אמצעי להפחתת האפשרות להתרחשותו של מפגע בטיחות או להפחתת ההשפעות או התוצאות של מפגע בטיחות;

"ביצוע בטיחות" (safety performance) - הישג בטיחותי, שנמדד ביחס ליעד ביצוע בטיחות שספק השירות קבע;

"הבטחת הבטיחות" (safety assurance) - תהליכים במנ"ב שתפקידם השיטתי הוא להבטיח את הביצוע והאפקטיביות של אמצעי אפחות סיכון, וכי ספק השירות עומד ביעדי ביצועי הבטיחות שקבע, באמצעות איסוף, ניתוח והערכה של מידע;

"יעד ביצוע בטיחות" (safety performance target) - יעד מתוכנן של מדד ביצוע בטיחות על פני תקופה מסוימת;

"מדד ביצוע בטיחות" (spi - safety performance indicator) - ערך מבוסס נתונים המשמש לניטור ולהערכה של ביצוע בטיחות;

"מדיניות בטיחות" (safety policy) - מחויבות מתועדת של ספק השירות לבטיחות, המגדירה את תפיסת הבטיחות שלו, ואת האחריות והאחריות של עובדיו לגבי בטיחות;

"מטרת בטיחות" - תיאור תמציתי, במונחים רחבים, של מטרה שאותה שואף ספק השירות להשיג בתחום הבטיחות;

"המנהל בעל האחריות הכוללת" (accountable executive) - המנהל הכללי של ספק השירות, ואם לא מונה מנהל כללי או אם מונה יותר מאדם אחד לתפקיד כאמור - מי שהוא בעל הסמכות הסופית בספק השירות לגבי הפעולות שמבצע ספק השירות במסגרת רישיון, תעודה, היתר או אישור לפי דיני הטיס, ושולט במשאבי האנוש ובמשאבים הכספיים הנדרשים לביצוען;

"מערכת ניהול בטיחות" או "מנ"ב" (sms - safety management system) - מערכת שיטתית לניהול הבטיחות, הכוללת את כל הנדרש מבחינת מבנה ארגוני, אחריותיות ואחריות, מדיניות ונהלים;

"מסמך 9859" - מדריך לניהול הבטיחות (safety management manual) - smm שפרסם ארגון התעופה הבין-לאומי, שעותק ממנו מופקד לעיון הציבור במשרדי הרשות;

"מערכת" (system) - מערכת פיזית, שיטת עבודה, נוהל, תהליך, מבנה ארגוני, מתאר פעילות וכיוצא באלה;

"מפגע בטיחות" (hazard) - דבר או מצב שעלול לגרום או לתרום לאירוע בטיחותי;

"ניהול סיכונים בטיחות" (safety risk management) - תהליך במנ"ב, המורכב מתיאור המערכת, זיהוי מפגעי

בטיחות וניתוח, הערכה ואפחות של הסיכונים הבטיחותיים;

"סיכון בטיחותי" (safety risk) - שילוב של ההסתברות והחומרה החזויות של תוצאות אפשריות של מפגע בטיחות;

"ספק שירות" - כל אחד מאלה:

- (1) מחזיק רישיון הפעלה אווירית לפי הפרק השלושה עשר לתקנות ההפעלה;
 - (2) בעל רישיון להפעלת מכוני בדק לפי תקנות הטיס (מכוני בדק), התשע"ג-2013, שהמנהל אישר לפי תקנה 414 לתקנות ההפעלה לביצוע פעולות בדק בכלי טיס המופעל בידי מחזיק רישיון כאמור בפסקה (1);
 - (3) בעל רישיון להפעלת יחידת נת"א;
 - (4) בעל רישיון להפעלת שדה תעופה לפי סעיף 31 לחוק;
- "ספר מנ"ב" - כמשמעותו בתקנה 17;

"קידום הבטיחות" (safety promotion) - שילוב של הדרכה ומסירת מידע בתחום הבטיחות לתמיכה ביישום והפעלה של המנ"ב בארגון של ספק השירות;

"רישיון" - כל אחד מן הרישיונות האמורים בהגדרה "ספק שירות";

"תכנית הבטיחות המדינתית" (ssp - state safety programme) - מערך המשלב חקיקה ופעולות שמטרתו שיפור בטיחות התעופה האזרחית בישראל, שהגיש המנהל לאישור השר לפי סעיף 5(א) לחוק רשות התעופה האזרחית, התשס"ה-2005 כתכנית הבטיחות המדינתית של ישראל בתחום התעופה האזרחית, בהתאם לנספח 19 לאמנה, שאושרה בידי השר ופורסמה באתר האינטרנט של הרשות;

"תקנות ההפעלה" - תקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכלי טיסה), התשמ"ב-1981.

2. חובת קיום מנ"ב

(א) ספק שירות יקיים מנ"ב לגבי כלל סיכוני הבטיחות הקשורים לפעילות שהוא מקיים הקשורה להפעלה בטוחה של כלי טיס, שתהיה מותאמת לגודלו ולהיקף פעילותו של ספק השירות, ולמורכבות המוצרים או השירותים שהוא מספק, הקשורים להפעלה בטוחה של כלי טיס.

(ב) המנ"ב תהיה מקובלת על דעת המנהל כאמור בתקנה 3.

(ג) המנ"ב תכלול לפחות רכיבים אלה:

- (1) מדיניות הבטיחות ומטרות הבטיחות, בהתאם להוראות פרק ב';
- (2) ניהול סיכוני בטיחות, בהתאם להוראות פרק ג';
- (3) הבטחת הבטיחות, בהתאם להוראות פרק ד';
- (4) קידום הבטיחות, בהתאם להוראות פרק ה';
- (5) תיעוד מערכת ניהול בטיחות, בהתאם להוראות פרק ו'.

(ד) ניתנו לספק שירות יותר מרישיון אחד, רשאי הוא לקיים מנ"ב אחודה לכל תחומי הפעילות שבהם הוא עוסק מכוחם, ובלבד שהמנהל שוכנע כי המנ"ב האחודה נותנת מענה שווה ערך למנ"ב נפרדת לכל תחום פעילות.

3. קבלת המנ"ב ותיקונים למנ"ב על דעת המנהל

(א) מבקש רישיון יגיש לביקורת המנהל ספר מנ"ב, במסגרת הבקשה לרישיון; המנהל לא ייתן את הרישיון אלא אם כן נחה דעתו כי המנ"ב המתוארת בספר המנ"ב עומדת בדרישות תקנות אלה; יראו במתן הרישיון כאמור קבלה ראשונית של המנ"ב על דעת המנהל, וספק השירות יפעל לפיה.

(ב) ניתן רישיון, יבדוק המנהל את אופן יישום המנ"ב בידי ספק השירות במהלך שמונה עשר החודשים הראשונים לאחר מתן הרישיון, ויחולו הוראות אלה:

(1) המנהל רשאי להורות לספק השירות לתקן את המנ"ב אם מצא כי היא אינה ממלאת אחר תקנות אלה להנחת דעתו;

(2) הורה המנהל על תיקון המנ"ב, ישלים ספק השירות את ביצוע התיקונים וישומם בתוך התקופה שעליה הורה המנהל;

(3) לא הורה המנהל על תיקונים כאמור בפסקה (1) בתוך שמונה עשר חודשים ממתן הרישיון, או הודיע המנהל לספק השירות כי לא מצא כי נדרשים תיקונים נוספים במנ"ב בתום התקופה שעליה הורה כאמור בפסקה (2), יראו את המנ"ב כמקובלת על דעת המנהל, וספק השירות יפעל לפיה.

(ג) ספק שירות המבקש לשנות את המנ"ב, ימציא לביקורת המנהל מסמכים המתארים את השינוי המבוקש, ובכלל זה תיקון מוצע לספר המנ"ב כאמור בתקנה 18(א), 45 ימים לפחות לפני המועד המתוכנן לכניסתו לתוקף של השינוי המבוקש.

(ד) המנהל רשאי שלא לקבל את השינוי המוצע במנ"ב כאמור בתקנת משנה (ג), או להורות לספק השירות לתקן את המסמכים שהוגשו לו או להמציא לו מידע נוסף לשם בחינת השינוי המבוקש, או להודיע לספק השירות, בהחלטה מנומקת, בתוך 45 ימים מהיום שבו הומצא המסמך לביקורתו, כי דרושה לו תקופה נוספת שלא תעלה על 45 ימים לבחינת השינוי המבוקש; המנהל רשאי, בהחלטה מנומקת, להאריך את התקופה הנוספת לבחינת השינוי המבוקש לשלוש תקופות נוספות שלא יעלו על 45 ימים כל אחת.

(ה) עברו 45 ימים מן המועד שבו המציא ספק השירות לביקורת המנהל מסמכים כאמור בתקנת משנה (ג), והמנהל לא הודיע לו כי השינוי המבוקש אינו מקובל עליו, או כי דרושה לו תקופה נוספת שהורה עליה לבחינתו, ולא הורה לו לתקן מסמך שהוגש ולא דרש ממנו מידע נוסף לשם קבלת השינוי המבוקש, יראו את השינוי המבוקש במנ"ב כמקובל על דעת המנהל.

(ו) ספק שירות המבקש תיקון ברישיונו או רישיון חדש, באופן שיאפשר לו לבצע פעילות הקשורה להפעלה בטוחה של כלי טיס שהוא אינו מורשה לבצע (בתקנה 18 - פעילות חדשה), יעדכן את המנ"ב לגבי הפעילות החדשה, ככל הנדרש, ויגיש לביקורת המנהל, במסגרת הבקשה כאמור, את התוצרים של תהליכי ניהול הסיכונים, הבטחת הבטיחות וקידום הבטיחות שביצע לגבי הפעילות החדשה, וככל הנדרש גם תיקון מתאים לספר המנ"ב כאמור בתקנה 18(א).

(ז) המנהל לא יתקן רישיון ולא ייתן רישיון חדש כאמור בתקנת משנה (ו), אלא אם כן נחה דעתו כי המנ"ב של ספק השירות לאחר עדכונה כמוצע על ידו, תעמוד בדרישות תקנות אלה גם לגבי הפעילות החדשה; תיקון הרישיון או מתן הרישיון החדש ייראה כקבלה ראשונית או סופית על דעת המנהל לגבי המנ"ב המעודכנת, בהתאם לשלב הקבלה של המנ"ב של ספק השירות כאמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), וספק השירות יפעל לפיה.

פרק ב': מדיניות הבטיחות ומטרות הבטיחות

4. מדיניות הבטיחות של ספק שירות

(א) ספק שירות יגדיר את מדיניות הבטיחות שלו בהתאם לדיני הטיס ולתכנית הבטיחות המדינתית.

(ב) מדיניות הבטיחות של ספק שירות -

- (1) תשקף מחויבות ארגונית לבטיחות, ובכלל זה מחויבות ליעדי ביצועי הבטיחות;
- (2) תכלול הצהרה ברורה כי ספק השירות יקצה את המשאבים הנדרשים למימוש מדיניות הבטיחות וישום המנ"ב;
- (3) תכלול מדיניות בדבר דיווחים על מפגעים או נושאי בטיחות;
- (4) תבדיר לכל המועסק על ידו או מטעמו של ספק השירות, אילו סוגי התנהגויות אינם מקובלים בהקשר של הפעילויות שלו הקשורות להפעלה בטוחה של כלי טיס, ובאילו נסיבות הוא לא ינקוט צעדים משמעותיים;
- (5) תיחתם בידי המנהל בעל האחריות הכוללת של ספק השירות.

(ג) ספק שירות -

(1) יפיץ את מדיניות הבטיחות בכל רחבי הארגון שלו וכן לכל גורם המועסק מטעמו בפעילות הקשורה להפעלה בטוחה של כלי טיס, בתמיכה גלויה ומוצהרת של המנהל בעל האחריות הכוללת והנהלת ספק השירות;

(2) יבחן את מדיניות הבטיחות מעת לעת, ויעדכנה ככל הנדרש להבטיח שתישאר רלוונטית ומתאימה לספק השירות.

5. מטרות הבטיחות

(א) ספק שירות יגדיר את מטרות הבטיחות שלו, בהתאם למדיניות הבטיחות; מטרות הבטיחות ישקפו את מחויבות ספק השירות לקיים או לשפר באופן מתמשך את כלל ביצועי המנ"ב ויהיו בסיס לניטור ביצועי הבטיחות ומדידתם בהתאם לתקנות 11 ו-12.

(ב) ספק שירות -

(1) יפיץ את מטרות הבטיחות שהגדיר בכל רחבי הארגון שלו וכן לכל גורם המועסק מטעמו בפעילות הקשורה להפעלה בטוחה של כלי טיס;

(2) יבחן מעת לעת את מטרות הבטיחות שהגדיר, ויעדכן ככל הנדרש להבטיח שהן יישארו רלוונטיות ומתאימות לספק השירות.

6. אחריותיות ואחריות על הבטיחות

ספק שירות יגדיר את האחריותיות והאחריות לבטיחות בארגון, ובכלל זה -

(1) יזהה את המנהל בעל האחריות הכוללת, אשר בלא קשר לתפקידיו האחרים, נושא באחריותיות ליישום וקיום של מנ"ב אפקטיבית;

(2) יתווה באופן ברור את שרשרת הנשיאה באחריותיות לבטיחות בכל רחבי הארגון שלו, ובכלל זה האחריותיות הישירה של ההנהלה הבכירה;

(3) יגדיר את האחריות של כל אחד מחברי ההנהלה לפיתוח, יישום וקיום של תהליכי מנ"ב בתחומי אחריותו, ובכלל זה -

(א) זיהוי מפגעי בטיחות והערכת סיכונים כאמור בתקנות 10 ו-11;

(ב) ניטור האפקטיביות של אמצעי אפחות סיכון כאמור בתקנות 12 ו-13;

(ג) קידום הבטיחות כאמור בפרק ה';

(ד) עדכון המנהל בעל האחריות הכוללת על ביצועי המנ"ב והצורך בשיפורים.

(4) יגדיר את האחריות של כל המועסק על ידו או מטעמו הקשור לביצועי הבטיחות של ספק השירות;

(5) יגדיר את דרגי ההנהלה המוסמכים לאשר את תהליכי ניהול סיכונים הבטיחות ותוצאותיהם, בהתאם

למידת הנסבלות של סיכונים בטיחות (safety risk tolerability), ואת סמכותם בעניין זה;

(6) יתעד בכתב ויפיץ לעובדיו את האחריותיות לבטיחות, האחריותיות לבטיחות והסמכויות שהוגדרו לפי תקנה

12.

7. מנהל בטיחות ובעלי תפקידים נוספים

(א) המנהל בעל האחריות הכוללת ימנה מנהל בטיחות שהוא בעל ידע, ניסיון ומיומנות הולמים, כאמור בהנחיות שבמסמך 9859.

(ב) מנהל הבטיחות יהיה אחראי ליישום ולקיום של הוראות המנ"ב בכל רחבי הארגון של ספק השירות, ובכלל זה:

(1) לתאם את היישום, הקיום, השילוב וההטמעה של המנ"ב;

- (2) לפעול לקיום תהליכי זיהוי מפגעי בטיחות וניהול סיכונים בטיחות;
- (3) לפעול לקיום תהליכי הבטחת הבטיחות ולניטור האפקטיביות של אמצעי אפחות סיכון;
- (4) להבטיח את קידום הבטיחות כאמור בפרק ה';
- (5) לדווח באופן סדיר למנהל בעל האחריות הכוללת על ביצועי המנ"ב ועל כל צורך בשיפור;
- (6) לוודא כי ספק השירות מעביר למנהל דיווחים על אירועים בטיחותיים, תקלות וליקויים, כנדרש לפי החוק;
- (7) לדווח למנהל על ביצועי הבטיחות של ספק השירות, בהתאם להוראות תכנית הבטיחות המדינתית ובאופן המקובל על דעת המנהל.

- (ג) מנהל הבטיחות יעסק בתפקידו בהיקף המאפשר לו למלא אותו באופן הולם, ויהיה כפוף ישירות למנהל בעל האחריות הכוללת במילוי תפקידו כאמור.
- (ד) ספק השירות ימנה בעלי תפקידים ייעודיים נוספים בתחום ניהול הבטיחות, שיהיו כפופים למנהל הבטיחות במילוי תפקידיהם כאמור, אם הדבר נדרש לביצוע התפקידים כאמור בתקנת משנה (ב) באופן אפקטיבי, בהתחשב בגודלו של ספק השירות ובהיקף פעילותו הקשורה להפעלה בטוחה של כלי טיס ומורכבותה.
- (ה) ספק השירות לא ימנה אדם לתפקיד כאמור בתקנה זו, במקביל לביצוע תפקידים אחרים בארגון, אם תחומי אחריותו בתפקידיו האחרים יוצרים או עלולים ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו בתחום ניהול הבטיחות או פוגעים או עלולים לפגוע ביכולתו לשמש בתפקיד כאמור.

8. תכנית תגובה למצבי חירום

- (א) ספק שירות יכין ויקיים תכנית תגובה למצבי חירום, בהתאם להנחיות מסמך 9859, אשר תבטיח, לפחות, את כל אלה:
- (1) הגדרת סמכויות וחלוקת אחריות במצבי חירום;
 - (2) תיעוד נהלים ותהליכים במצבי חירום;
 - (3) תיאום פעולות במצבי חירום ברחבי הארגון של ספק השירות ועם גורמים חיצוניים לו;
 - (4) המשך פעילות חיונית של ספק השירות באופן המבטיח את הבטיחות, במקביל לטיפול במצב החירום;
 - (5) זיהוי מראש של תרחישי חירום ואמצעי אפחות מתאימים להם.
- (ב) ספק שירות יבטיח כי תכנית התגובה למצבי חירום שלו מתואמת עם תכניות התגובה למצבי חירום של ארגונים שעליו לקיים עמם ממשק במסגרת פעילותו ואספקת מוצריו ושירותיו.
- (ג) תכנית חירום לשדה תעופה לפי תקנה 24 לתקנות הטיס (בטיחות בשדות התעופה של רשות שדות התעופה), התשנ"ב-1992, יכולה להוות חלק מתכנית התגובה למצבי חירום הנדרשת לפי תקנה זו.

פרק ג': ניהול סיכונים בטיחות

9. ניהול סיכונים בטיחות

- ספק שירות יקיים ניהול סיכונים בטיחות כאמור בפרק זה -
- (1) לפני יישום מערכת חדשה;
 - (2) לפני שינוי במערכת קיימת, למעט שינוי שספק השירות מעריך אותו כבעל השפעה זניחה על הבטיחות, בהתאם לנוהל שהוא כלל בספר המנ"ב, שהתקבל על דעת המנהל;
 - (3) בעת פיתוח נוהלי עבודה לאספקת השירותים או המוצרים הקשורים בהפעלה בטוחה של כלי טיס, או שינוי נהלים כאמור;
 - (4) עקב זיהוי מפגע בטיחות או אמצעי אפחות סיכון שאינו אפקטיבי, במסגרת תהליכי הבטחת הבטיחות כאמור בפרק ד'.

10. זיהוי מפגעי בטיחות

(א) ספק השירות יפתח ויקיים תהליכים לזיהוי מפגעי בטיחות הקשורים לשירותים או למוצרים שהוא מספק הקשורים בהפעלה בטוחה של כלי טיס.

(ב) תהליכים לזיהוי מפגעי בטיחות כאמור בתקנת משנה (א) -

(1) יכללו תהליך לניתוח המערכות הרלוונטיות, שיביא בחשבון לפחות את כל אלה:

(א) מטרת המערכת ותפקודה;

(ב) סביבת ההפעלה של המערכת;

(ג) תיאור תהליכי המערכת ונהליה;

(ד) כוח האדם, המבנה הארגוני, הציוד והמיתקנים המדרשים להפעלת המערכת;

(2) יבוסס על שילוב של שיטות תגובתיות ויזומות.

11. הערכת סיכוני בטיחות ונקיטת אמצעי אפחות סיכון

(א) ספק שירות יפתח ויקיים תהליכים -

(1) לניתוח סיכוני הבטיחות הקשורים במפגעי בטיחות שהוא זיהה כאמור בתקנה 10;

(2) להערכת סיכוני הבטיחות שנתחו כאמור בפסקה (1), באופן המאפשר החלטה אם הם ברמה מקובלת;

(3) לפיתוח ולקביעה של אמצעי אפחות סיכון, הנחוצים כתוצאה מתהליכי הערכת סיכוני הבטיחות כאמור בפסקה (2).

(ב) לפני יישום אמצעי אפחות סיכון כאמור בתקנת משנה (א)(3), יעריך ספק השירות אם יישומו יביא להפחתת סיכון הבטיחות לרמה המקובלת שהוא קבע.

פרק ד': הבטחת הבטיחות

12. מדידת ביצועי הבטיחות

(א) ספק שירות יפתח ויקיים מערכות לאיסוף מידע לגבי ההפעלה שהוא מבצע והשירותים או המוצרים שהוא מספק הקשורים להפעלה בטוחה של כלי טיס, לניטור ביצועי הבטיחות שלו; מערכות אלה יכללו לפחות את כל אלה:

(1) ניטור תהליכים מבצעיים;

(2) ניטור סביבת ההפעלה לגילוי שינויים;

(3) סיקורים לתהליכי הפעלה ולמערכות הפעלה;

(4) הערכת המנ"ב, וכן הערכה של תהליכי ההפעלה ומערכות ההפעלה;

(5) איסוף דיווחים כאמור בתקנה 7(ב)(6), ניתוח המידע ותחקור;

(6) תחקור דיווחים הנוגעים להפרות פוטנציאליות של דיני הטיס או של אמצעי אפחות סיכון שספק השירות קבע לפי תקנה 11;

(7) מערכת דיווחי רשות, שהיא חסויה, לעובדי ספק השירות, שבאמצעותה יכול העובד לדווח על מפגעי בטיחות, חששות, אירועים ותקריות, ולהציע פתרונות ושיפורים.

(ב) ספק השירות יפתח ויקיים תהליכים לניתוח מידע שבידו לגבי פעילותו והשירותים והמוצרים שהוא מספק, הקשורים להפעלה בטוחה של כלי טיס, ובכלל זה מידע שצבר באמצעות התהליכים והמערכות כאמור בתקנת משנה (א).

13. הערכת ביצועי הבטיחות

(א) ספק שירות יעריך את ביצועי הבטיחות שלו באמצעות מדדי ביצועי הבטיחות שהוא קבע במנ"ב ביחס ליעדי ביצוע הבטיחות שהוא קבע במנ"ב לגבי אותם מדדים, במטרה -

- (1) להבטיח כי אמצעי אפחות הסיכון שקבע לפי תקנה 11 מיושמים;
- (2) להעריך את האפקטיביות של אמצעי אפחות סיכון שקבע לפי תקנה 11 ולזהות אמצעי אפחות סיכון שאינם אפקטיביים;
- (3) לזהות שינויים, ובכלל זה בסביבת ההפעלה, שיכולים להשפיע על רמת סיכוי הבטיחות או לגרום למפגעי בטיחות חדשים, הקשורים לשירותים או למוצרים הקשורים להפעלה בטוחה של כלי טיס, שאותם הוא מספק;
- (4) לזהות מפגעי בטיחות חדשים;
- (5) להעריך את ביצועי המנ"ב ולאפשר שיפור מתמיד של כלל ביצועי המנ"ב.
- (ב) מצא ספק השירות, בעקבות הערכה לפי תקנת משנה (א), כי קיימים אמצעי אפחות סיכון שאינם אפקטיביים או מפגעי בטיחות חדשים, יבצע ספק השירות לגביהם ניהול סיכוי בטיחות כאמור בפרק ג'.
- (ג) הערכת ביצועי הבטיחות כאמור בתקנה זו תאושר בידי המנהל בעל האחריות הכוללת.
- 14. שיפור מתמיד**

ספק שירות ימסד ויקיים תהליכים לתיקון ליקויים בביצועי הבטיחות שזוהו בהערכה כאמור בתקנה 13.

פרק ה': קידום הבטיחות

- 15. הדרכה**
- ספק שירות -
- (1) יפתח ויקיים תכניות הדרכה בנושאי בטיחות, ראשונית ותקופתית, בהתאם להוראות מסמך 9859, שתבטיח כי כל מועסק על ידו או מטעמו יהיה מאומן וכשיר לביצוע חובותיו במסגרת המנ"ב;
- (2) יקבע את התכנים בתכניות ההדרכה כך שיתאימו למידת מעורבותו של המודרך במנ"ב, כנדרש על פי הגדרת תפקידו ואחריותו בארגון.

16. תקשור מידע בנושאי בטיחות

- ספק שירות יפתח ויקיים אמצעים להפצה ולהסברה של מידע, מסמכים והוראות בנושאי בטיחות אשר -
- (1) יבטיחו שכל מועסק על ידו או מטעמו יהיה מודע למדיניות הבטיחות, לתהליכים ולכלים שבמנ"ב, הנוגעים לתפקידו ולאחריותו בארגון של ספק השירות;
- (2) יכללו מידע חיוני לבטיחות, ובכלל זה מידע לגבי מפגעי בטיחות הנוגעים לתפקידו ולתחומי אחריותו של כל מועסק על ידו או מטעמו;
- (3) יכללו הסברים בדבר הצורך בפעילויות בטיחותיות מסוימות;
- (4) יכללו הסברים בדבר הצורך בנוהלי בטיחות חדשים שנקבעו או בעדכונים שנעשו בנוהלי קיימים.

פרק ו': תיעוד המנ"ב

17. ספר מנ"ב

- (א) ספק שירות יפתח ויקיים ספר מנ"ב, המקובל על המנהל; ספר מנ"ב יכלול לפחות את כל אלה:
- (1) מדיניות הבטיחות של ספק השירות כאמור בתקנה 4 ויעדי ביצועי הבטיחות שלו;
- (2) דרישות הדין לגבי המנ"ב;
- (3) תהליכי המנ"ב ונוהליה;
- (4) תחומי אחריות ואחריותיות וסמכויות לגבי תהליכי המנ"ב ונוהליה;

(5) תיאור תוצרי המנ"ב.

(ב) ספק השירות יבטיח כי תוכני ספר המנ"ב יהיו עקביים ולא יסתרו -

(1) כל הוראת דין החלה לגבי ספק השירות;

(2) כל הוראת מינהל החלה לגבי ספק השירות, ובפרט כל תנאי שנקבע ברישיונו;

(3) כל מסמך אחר שספק השירות נדרש לקיים לפי דיני הטיס.

(ג) ספק שירות יעצב את ספר המנ"ב באופן שקל יהיה לעדכנו ולהחליף את דפיו, ינהיג שיטה שתאפשר לדעת מהי הגרסה המעודכנת ביותר שלו, ויציין על גבי כל דף את תאריך העדכון האחרון שלו; לעניין זה, "דף" - לרבות דף אלקטרוני .
(ד) ספק שירות יבטיח כי כל המועסק על ידו או מטעמו מבצע את הנדרש ממנו במסגרת המנ"ב לפי ספר המנ"ב.

18 תיקון ספר מנ"ב

(א) ספק שירות יתקן את ספר המנ"ב, כפי הנדרש, כדי להבטיח את עדכניות המידע הכלול בו; כל תיקון כאמור יהיה מקובל על דעת המנהל כאמור בתקנה 3.

(ב) ראה המנהל כי נחוץ לבצע תיקון בספר המנ"ב של ספק שירות, לרבות הוספת הוראות, יודיע על כך לספק השירות ויאפשר לו להמציא לו מידע והערות בתוך תקופה שעליה יורה, שלא תפחת מעשרים ואחד ימים מיום שקיבל ספק השירות את ההודעה.

(ג) הומצאו למנהל מידע והערות כאמור בתקנת משנה (ב), ישקול אותם ויודיע לספק השירות על החלטתו.
(ד) ספק השירות יתקן את ספר המנ"ב לפי הוראת המנהל, בתוך 60 ימים מיום שקיבל את הודעת המנהל כאמור בתקנת משנה (ב), ואם הגיש מידע והערות כאמור בתקנת משנה (ב) - בתוך 30 ימים מיום הודעת המנהל כאמור בתקנת משנה (ג), ויודיע למנהל על השלמת התיקון.

19 הפצת ספר מנ"ב

(א) ספק שירות ימסור את ספר המנ"ב וכל תיקון שלו -

(1) למנהל;

(2) למנהל בעל האחריות הכוללת, למנהל הבטיחות שמונה לפי תקנה 7, ולחברי הנהלה הבכירה של הארגון;

(3) לכל המועסק על ידו או מטעמו שנדרש להיות מעורב במנ"ב בהתאם לתפקידיו ולאחריותו - את החלקים הנוגעים למעורבותו הנדרשת במנ"ב.

(ב) ספק שירות יעמיד עותק מעודכן של ספר המנ"ב לרשותו של כל המועסק על ידו או מטעמו ושל כל אדם מוסמך אחר, במשרדיו הראשיים, וכן, אם הוא מספק את שירותיו במיתקן קבע אחר, אחד או יותר - בכל מיתקן קבע כאמור.
(ג) המחזיק בספר מנ"ב יעדכן באופן שוטף בתיקונים שהמציא לו ספק השירות כאמור.

20 תיעוד תוצרי המנ"ב ושמירתם

(א) ספק שירות יתעד את תהליכי ניהול סיכוני הבטיחות שקיים כאמור בפרק ג' ותוצאותיהם, וישמור את התיעוד לגבי כל תהליך כאמור כל עוד התהליך רלוונטי לפעילותו.

(ב) ספק שירות יתעד את תוצאות תהליכי הבטחת הבטיחות שקיים כאמור בפרק ד' וישמור תיעוד זה לתקופה של חמש שנים לפחות.

(ג) ספק שירות יתעד את ההדרכות שעבר כל אדם כאמור בתקנה 15, וישמור תיעוד זה כל עוד אותו אדם מועסק על ידו או מטעמו.

(ד) ספק שירות ישמור תיעוד על כל הפצה והסברה של מידע, מסמכים והוראות בנושאי בטיחות כאמור בתקנה 16

פרק ז': הוראות שונות, תחילה והוראות מעבר

21. פרסום שינויים מסוימים במסמך 9859

- (א) שונתה הוראה במסמך 9859 שתקנות אלה מפנות אליה, יפרסם המנהל, ברשומות ובאתר האינטרנט של הרשות, הודעה על השינוי, בציון מועד תחילתו בישראל.
- (ב) מועד התחילה של שינוי כאמור בתקנת משנה (א) יהיה לאחר שחלפו ארבעה עשר ימים לפחות מיום הפרסום ברשומות.
- (ג) מסמך 9859 בנוסחו העדכני יעמוד לעיון הציבור במשרדי הרשות.

22. תחילה והוראות מעבר

- (א) תחילתן של תקנות אלה 30 ימים מיום פרסומן.
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), תחילתן של תקנות אלה לגבי ספק שירות המחזיק ברישיון ערב פרסומן (להלן - ספק שירות קיים) תהיה שמונה עשר חודשים מיום פרסומן או ביום קבלתה הראשונית של המנ"ב על דעת המנהל לפי תקנות משנה (ג) ו-(ד), לפי המוקדם מביניהם.
- (ג) ספק שירות קיים -

(1) יגיש לביקורת המנהל ולקבלה על דעתו, ספר מנ"ב כנדרש בתקנות אלה ותכנית ליישום המנ"ב (בתקנה 9 - תכנית היישום) כפי שהורה לו המנהל, בתוך שישה חודשים מיום פרסומן של תקנות אלה; על אף האמור בתקנה 9, תכנית היישום תכלול תכנית לביצוע ניהול סיכונים בטיחות על כלל המערכות של ספק השירות, למעט מערכת שהתקיים בה אחד מאלה:

- (א) ספק השירות הראה למנהל, להנחת דעתו, כי ערך לגביה, לפני פרסומן של תקנות אלה, תהליך ניהול סיכונים העומד בדרישות תקנות אלה וספר המנ"ב שלו;
- (ב) ספק השירות העריך אותה כבעלת השפעה זניחה על הבטיחות, בהתאם לנוהל כאמור בתקנה 9(2);
- (2) ישלים תהליך של קבלה ראשונית על דעת המנהל לגבי המנ"ב ולגבי תכנית היישום, בתוך שנה ממועד הגשתן למנהל כאמור, או בתוך תקופה ארוכה יותר שהתיר לו המנהל;
- (3) יפעל בהתאם למנ"ב ולתכנית היישום מיום קבלתן על דעת המנהל כאמור בפסקה (2).

(ד) על קבלה ראשונית על דעת המנהל של המנ"ב ותכנית היישום כאמור בתקנת משנה (ג) יחולו הוראות אלה:

- (1) המנהל רשאי, בתוך 60 ימים מהיום שבו הועמדו המנ"ב ותכנית היישום לביקורתו, להודיע לספק השירות כי המנ"ב או תכנית היישום אינן מקובלות על דעתו, להורות לספק השירות לתקן אותן, להמציא לו מידע נוסף, או להודיע לספק השירות, בהחלטה מנומקת, כי דרושה לו תקופה נוספת שלא תעלה על 60 ימים לבחינתן;
- (2) יראו את המנ"ב כמקובלת ראשונית על דעת המנהל, ואת תכנית היישום כמקובלת על דעת המנהל, אם התקיים אחד מאלה:

- (א) ספק השירות תיקן את המנ"ב ואת תכנית היישום בהתאם להוראות המנהל כאמור בפסקה (1), והמנהל הודיעו כי אין לו הערות נוספות לגביהן;
- (ב) עברו 60 ימים מן המועד שבו הגיש ספק השירות לביקורת המנהל את המנ"ב ואת תכנית היישום, והמנהל לא הודיע לו כי הן אינן מקובלות על דעתו, או כי דרושה לו תקופה נוספת לבחינתן, ולא הורה לו לתקן ולא דרש ממנו מידע נוסף.

(ה) המנהל יבדוק את אופן יישום המנ"ב בידי ספק השירות במהלך השנה לאחר קבלתה הראשונית על דעתו, ויחולו

(1) המנהל רשאי להורות לספק השירות לתקן את המנ"ב, אם מצא כי היא אינה ממלאת אחר תקנת אלה להנחת דעתו;

(2) הורה המנהל על האמור בפסקה (1), ישלים ספק השירות את התיקונים וישומם בתוך תקופה שהורה עליה המנהל;

(3) לא מצא המנהל כי נדרשים תיקונים כאמור בפסקה (1) בתוך שנה מיום קבלתה הראשונית על דעתו, או הודיע המנהל לספק השירות כי הוא לא מצא כי נדרשים במנ"ב תיקונים נוספים בתום התקופה שקצב לביצוע תיקונים במנ"ב כאמור בפסקה (2), יראו את המנ"ב כמקובלת על דעת המנהל.

(ו) על אף האמור בתקנה 3(ו) ו-3(ז), אם בתקופה שעד לקבלה ראשונית של המנ"ב על דעת המנהל ביקש ספק שירות קיים תיקון ברישיונו או רישיון חדש, באופן שיאפשר לו לבצע פעילות הקשורה להפעלה בטוחה של כלי טיס שהוא אינו מורשה לבצע (בתקנת משנה זו - פעילות חדשה), לא יתקן המנהל את הרישיון ולא ייתן רישיון חדש, אלא אם כן ספק השירות הקיים ביצע תהליכי מנ"ב לגבי הפעילות החדשה, הגיש לביקורת המנהל את תוצרי התהליכים כאמור, וככל הנדרש תיקון מתאים לספר למנ"ב כאמור בתקנה 18(א), ונחה דעתו של המנהל כי ספק השירות ערוך לעמוד בדרישות תקנת אלה לעניין הפעילות החדשה.

י"ח בכסלו התשע"ח (6 בדצמבר 2017)

ישראל כ"ץ

שר התחבורה והבטיחות בדרכים